

«والعصر»

کتابخانه‌ای در تاریخ تمدن

بهاهتمام

بسیج دانشجویی دانشگاه امام صادق (ع)

ویراستار علمی:

عطاءالله بیگدلی

فهرست مطالب

۹ سخن ناشر
۱۱ مقدمه
۱۵ فصل ۱. تمهیدی بر غرب‌شناسی در ساحت انقلاب اسلامی؛ سیر فرنگ و تمدن غرب اسید مجید امامی
۱۵ مقدمه
۱۶ ۱. موانع و آسیب‌های شناخت ما از غرب
۱۹ ۲. مفهوم شرق و غرب
۴۸ ظهور مسیحیت
۶۰ فساد کلیسا
۶۲ جنگ‌های صلیبی
۶۷ ثمرات جنگ‌های صلیبی
۶۹ اومانیسم ایتالیائی و رنسانس اروپایی
۸۶ انقلاب صنعتی و مرکانتیلیسم
۹۲ قرن ۱۸، آغاز یک پایان
۹۵ قرن نوزده، تشکیک در راه آمده و منتقدین معاصر
۱۰۳ فصل ۲. هبوط مغربی؛ (نگاهی گذر بر سیر تاریخ و اندیشه مغرب زمین) اعطاء الله بیگدلی
۱۱۶ نگاه غرب به تاریخ

۱۲۵	نگاه اسلامی به تاریخ
۱۳۴	یونان
۱۵۴	عصر یونانی مآبی
۱۵۶	رواقیون
۱۵۷	ایکوریان
۱۵۹	روم اومانسیم
۱۶۳	مسیح متولد می‌شود
۱۷۰	روم مسیحی می‌شود
۱۷۶	و... خداحافظ روم!
۱۷۸	قرون ایمان
۱۸۲	نظام فئودالی و واسالی
۱۸۶	جنگ آغاز می‌شود
۱۹۶	بورژوازی متولد می‌شود
۲۰۴	تزاید رنسانس
۲۰۹	و سرانجام قسطنطنیه
۲۱۷	ظهور دارینچی
۲۲۲	شفاق لوتری
۲۴۴	سیاست ماکیاولی
۲۴۶	زلزله‌های گالیله‌ای
۲۶۳	شور بازرگانی
۲۶۷	و البته شکسپیر
۲۸۰	روشنگری تاریک
۲۸۴	فیلسوفان نکرالی
۲۸۵	توماس هابز
۲۸۸	جان لاک
۲۹۰	نیوتن
۲۹۳	مونتسکیو
۲۹۵	هیوم

فهرست مطالب □ ۷

۲۹۹ روسو
۳۰۴ ولتر
۳۰۷ ادوارد گیبین
۳۰۸ کانت
۳۱۵ آمریکا، آمریکا می‌شود، فرانسه، فرانسه!
۳۳۵ قرن شکست
۳۳۵ انقلاب صنعتی
۳۳۶ پایان همه چیز
۳۴۲ برداشت تمدنی
۳۴۳ صنعت و رومانتیسیسم
۳۴۷ مارکس نامارکسیست
۳۵۳ برداشت تمدنی
۳۵۶ کاپیتالیسم خارجی (استثمار)
۳۵۷ ناسیونالیسم
۳۵۸ پوچی نیچه
۳۶۳ جنگ سنت و تجدد و احیاء دینی
۳۶۶ جنگ‌های یأس
۳۶۹ یهودیت، اسلام و جنگ جهانی اول
۳۷۰ جهان بین دو جنگ
۳۸۲ دوران خوشی سرد فرا می‌رسد
۳۸۵ اندیشه در قرن بیستم
۳۹۸ انقلاب اسلامی و وضعیت کنونی عالم
۴۰۱ ضمانت: سبری بر تاریخ جهان
۴۱۷ نمایه

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»
وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
فَضَّلَنَا عَلَىٰ كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ
(قرآن کریم. سوره مبارکه النمل. آیه شریفه ۱۵)

سخن ناشر

فلسفه وجودی دانشگاه امام صادق علیه السلام که از سوی ریاست دانشگاه به کرات مورد توجه قرار گرفته، تربیت نیروی انسانی ای متعهد، باتقوا و کارآمد در عرصه عمل و نظر است تا از این طریق دانشگاه بتواند نقش اساسی خود را در سطح راهبردی به انجام رساند.

از این حیث «تربیت» را می‌توان مقوله‌ای محوری یاد نمود که وظایف و کارویژه‌های دانشگاه، در چارچوب آن معنا می‌یابد؛ زیرا که «علم» بدون «تزکیه» بیش از آنکه ابزاری در مسیر تعالی و اصلاح امور جامعه باشد، عاملی مشکل ساز خواهد بود که سازمان و هویت جامعه را متأثر و دگرگون می‌سازد.

از سوی دیگر «سیاست‌ها» تابع اصول و مبادی علمی هستند و نمی‌توان منکر این تجربه تاریخی شد که استواری و کارآمدی سیاست‌ها در گرو انجام پژوهش‌های علمی و بهرمندی از نتایج آنهاست. از این منظر پیشگامان عرصه علم و پژوهش، راهبران اصلی جریان‌های فکری و اجرایی به حساب می‌آیند و نمی‌توان آینده درخشانی را بدون توانایی‌های علمی - پژوهشی رقم زد و سخن از «مرجعیت علمی» در واقع پاسخ‌گویی به این نیاز بنیادین است.

دانشگاه امام صادق علیه السلام در واقع یک الگوی عملی برای تحقق ایده دانشگاه اسلامی در شرایط جهان معاصر است. الگویی که هم اکنون ثمرات نیکوی آن در فضای

ملی و بین‌المللی قابل مشاهده است. طبعاً آنچه حاصل آمده محصول تئیت خالصانه و جهاد علمی مستمر مجموعه بنیانگذاران و دانش‌آموختگان این نهاد است که امید می‌رود با اتکاء به تأییدات الهی و تلاش همه‌جانبه اساتید، دانشجویان و مدیران دانشگاه، بتواند به مرجعی تمام عیار در گستره جهانی تبدیل گردد.

معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق علیه السلام با توجه به شرایط، امکانات و نیازمندی جامعه در مقطع کنونی با طرحی جامع نسبت به معرفی دستاوردهای پژوهشی دانشگاه، ارزیابی سازمانی - کارکردی آن‌ها و بالاخره تحلیل شرایط آتی اقدام نموده که نتایج این پژوهش‌ها در قالب کتاب، گزارش، نشریات علمی و... تقدیم علاقه‌مندان می‌گردد. هدف از این اقدام - ضمن قدردانی از تلاش خالصانه تمام کسانی که با آرمان و اندیشه‌ای بزرگ و ادعایی اندک در این راه گام نهادند - درک کاستی‌ها و اصلاح آنهاست تا از این طریق زمینه پرورش نسل جوان و علاقه‌مند به طی این طریق نیز فراهم گردد؛ هدفی بزرگ که در نهایت مرجعیت مکتب علمی امام صادق علیه السلام را در گستره بین‌المللی به همراه خواهد داشت. (ان‌شاءالله)

ولله الحمد

معاونت پژوهشی دانشگاه

مقدمه

انقلاب سال ۵۷ در ایران را نباید یک حرکت سیاسی دانست. متأسفانه فهم ناصواب ما از انقلاب اسلامی یکی از موانع بسیار جدی برای رشد و گسترش این حرکت عمیق است، انقلاب اسلامی حرکتی تمدنی برای آغاز مجدد حکومت الله است، بنابراین حضرت آقا فرمودند: «خط سیری که انقلاب اسلامی ترسیم می‌کند رسیدن به تمدن اسلامی است.»

استمرار حرکت معصومین علیهم‌السلام برای تحقق حقیقت جلاله «الله» را می‌توان در این حرکت مشاهده کرد؛ لذا است که امام فرمود: «انقلاب اسلامی زمینه‌ساز ظهور حضرت حجت است.»

زمانی که حرکت انقلاب اسلامی در روز دوازدهم فروردین به تأیید مردم رسید و مردم به جمهوری اسلامی رأی مثبت دادند؛ حضرت امام با این نگاه فرمودند: «دوازده فروردین روز نخست حکومت الله است.» (صحیفه امام، جلد ۶، صفحه ۴۵۳)

انتظار و توقع از انقلاب این بود که نگاه خدامحور را جایگزین نگاه اومانیستی کند و تجلیات الهی را در تمام ساحات زندگی بشری ساری و جاری کند و هم‌چنین در حیطة معرفت نگاه سوبژکتیویستی به عالم را کنار گذاشته و به دنیال حقیقت عینی عالم باشد؛ اما باز هم متأسفانه اکثر مجموعه‌ها به راهی رفتند که قبل از انقلاب به دنبال آن بودند و به تغییرات سطحی دل خوش کردیم که ثمره آن بعد از سی سال از گذشت انقلاب اسلامی حاصل شدن انسان‌هائی سکولار از دانشگاه‌های جمهوری اسلامی

است، به جای تولید نرم‌افزارهای علمی این تمدن در دانشگاه‌هایمان، به مصرف علم غربی پرداختیم و زمینه‌ساز رشد بیشتر آن شدیم.

همان‌طور که دانشگاه‌هایمان حقیقت انقلاب اسلامی را در خود ساری و جاری نکردند؛ مع الاسف حوزه‌های علمی نیز به جای دنبال کردن این حقیقت به سمت دانشگاهی شدن پیش رفتند و از رسالت اصلی خود غافل شدند که البته این جای تعجب نیست چراکه اقتضاء این تمدن غفلت و فراموشی الله است.

و اما امروز و در شرایط کنونی باید رنسانسی دیگر در عالم به وجود آورد و این بار به جای برگشت به دوران یونان و روم باید به حقیقت ناب محمدی بازگشت، باید این لاشه‌های سکولار علم غربی را به نورانیت انقلاب اسلامی که همان اسلام ناب محمدی در عصر حاضر است روشن کرد و زمینه ساز طرحی نو در این عالم شد.

تاریخ‌آگاهی و شناخت زمانه گامی اساسی در این مهم است، مجموعه پیش‌رو گفتارهایی است، حاصل جلسات مستمر و طولانی اندیشمندان این حوزه در دانشگاه امام صادق علیه‌السلام این مجموعه از چستی زمانه عسرت‌انگیز فعلی می‌پرسد و در مقام پاسخ از نگاهی کلی به تاریخ و تاریخ تمدن و سیر آن آغاز نموده است، در تدوین این مجموعه سعی شده است تا زبان گفتاری و ادبیات اساتید حفظ شود و اصلاحات در جایی اعمال شده است که تبدیل گفتار شفاهی به نوشتار رهزن معنا بوده است، ویراستار سعی نموده با اضافه نمودن پاورقی و توضیحاتی در فهم مطلب و رجوع به منابع مدد رسان باشد و گاه موضوعات حاشیه‌ای را که در گفتار مرسوم است به صورت پاورقی درآورد.

انشاءالله به یاری حضرت حق مجموعه‌های دیگری از مباحث زمانه‌شناسی، علم دینی، انقلاب اسلامی، مهدویت و... در آینده نزدیک تهیه و چاپ خواهد شد. در ضمن بر خود لازم می‌دانیم از زحمتهای مخلصانه برادر عطاءالله بیگدلی که با تلاش بی‌دریغ خود زمینه گردآوری و ویراستاری این مجموعه را فراهم آوردند و هم‌چنین از مساعدت‌های مرکز تحقیقات میان رشته‌ای دانشگاه امام صادق علیه‌السلام و ریاست محترم

آن جناب آقای دکتر اکبری و جناب آقای دکتر پیغامی کمال تشکر و قدردانی را نمائیم که در تهیه این مجموعه، بسیج دانشجویی دانشگاه امام صادق علیه السلام را یاری نمودند.

و من الله التوفيق و عليه التكلان

مسئول بسیج دانشجویی دانشگاه امام صادق علیه السلام